

VILÁGOS SÁG

II. ÉVFOLYAM

MINDENT A GYŐZELEMÉRT!

107. SZÁM

Ünnepélyesen megnyílt Románia magyar népének nagy találkozója

Malinovszki tábornagy, Visinszki külügyi népbiztoshelyettes, Groza miniszterelnök, Vlădescu-Răcoasa nemzetiségi miniszter, Luka László, Szenkovits Sándor, Rákosi Mátyas és Tiu tábornagy a Magyar Népi Szövetség első kongresszusának diszelnökei

KOLOZSVAR, május 7. A román demokrata haladó erőkkel az itt élő népek felemelkedéséért immár évtizede együtt küzdő MADOSz, mint Magyar Népi Szövetséggé kiszélesedett tömegszervezet, felejthetetlenül bensőséges nagygyűlésen nyitotta meg első szabad országos kongresszusát. A Farkas-utcában hétfőn már a kora reggeli órákban nagy csoportok vonultak fel a Diákház elé. Az épületen és a Magyar Népi Szövetség szomszédos székházán is magyar, román, szovjet, amerikai és angol zászlókat lengetett a friss májusi szél.

Egymásután érkeztek az ország minden részéből a Kolozsvárra sereglő népi kiküldöttek. A felvonulók színesen kavargó csoportjai között ott láttuk a napsütötte arcú, pompás népviseletű kalotaszegieket. Pirosítottak a kivarrt csizmák s gyöngyös-párták és ragyogtak a fehér vállfős ingujjak. Távolabb az árvalányhajas kalapu, harisnyás székelyek, a nyikómentiek, a csolák, a gyergyóiak és a háromszékiek csoportja sorakozott fel a mintás rokolyájú asszonyokkal és leányokkal. Odébb marconán és öntudatosan lépkedtek fehér hárászkenőspártás leányok után fekete ünneplőben, buzakalapot ékesített kalappal a hóstátiak.

Itt láttuk Györgyfalva, Tordaszentlászló s a Kolozs-megyéhez visszacsatolt többi községek kiküldötteit és a munkások százait, akik szintén eljöttek meleg közfogsra. Román és magyar is egybeesendültek a magyar beszéddel az ünnepi szövegében: az Ekés Front helyi tagozatának husvétot ünneplő harcosai közül sokan jöttek el, hogy együtt hirdessék földműves testvéreikkel a törhetetlen népakaratot: az itt élő népek szabad együttműködését.

Bent a Diákház előcsarnokában az egyetemi hallgatók, a Móriscsögör Lajos alispán megnyitó beszéde:

Csögör Lajos alispán megnyitó beszéde:

Le fogunk itt számolni a multtal!

— Kolozsvár és Kolozsvármegye magyar népe nevében — mondotta Csögör Lajos dr. általános figyelem középpontjára — szeretettel üdvözlöm a Magyar Népi Szövetség központjának vezetőségét, üdvözlöm a különböző vármegyék kiküldötteit és az Országos Demokrata Arcvonalba tömörült pártok és tömegszervezetek képviselőit.

Éreztem ittthon magukat mindnyájan a város falai között! Tudnotok kell, hogy ezt a várost és lakosságát a németek pusztító dühétől és magyar zsoldosaik garázdálkodásaitól a magyar demokrácia harcosai óvták meg, amikor szembeszegültek a kiűritési parancsokkal, társadalmi nyomással kikényszerítették a védelem nélküli feladást s előkészítették a diadalmasan közeledő Vörös Hadsereg győzelmes bevonulását. A magyar nép legjobbjai segítettek itt elő, hogy ez a régi, szép város, ahonnan a fasiszta korszak elhurcolta a zsidóságot és kiszorította a románságot, újra Erdély népeinek közös gócpontja legyen, szabad Erdély fővárosa a demokratikus Romániában.

A felszabadulás után összefogott itt a magyar munkás, földműves, kisiparos és haladó értelmiségi a román és zsidó demokratákkal és a régi világ romjai fölött eddig ismeretlen erőfeszítéssel hozzájárult az új világ építéséhez. A magyar nép munkáját dicsérik az újjáépített utcák, a rendbehozott utcák és házak és mindazok a kulturális eredmények, amelyek Kolozsvár városát a legnehezebb időben tették a haladó sajtó és irodalmi élet gócpontjává.

Vértanúi voltak a harcok és ismeretlen hősei a munkának ebben a városban! Józsa Béla itt adta ifjú életét a népek szabadságáért, itt ölték meg őt a hitlerizmus magyar szolgái. Itt ömlött ki a vére a fiatal székely újságíró Nagy Józsefnek is, akít azért gyilkolt meg a Gestapo, mert részese volt el-

lenállási mozgalmunknak. Vért és verejtéket adtunk, itthon vagyunk s legyetek Ti is mindnyájan itthon városunkban.

Érezzék otthonosan magukat közöttünk az Országos Demokrata Arcvonal pártjainak és tömegszervezeteinek kiküldöttei is! Velük együtt küzdöttünk Groza Péter demokratikus kormányáért s mostani tanácskozásainknak is csak az a céljuk, hogy a magyar nép kívánságainak őszinte feltáráásával elősegítsük közös munkánkat, azt a közös erőfeszítést, amely Romániát minden itt élő nép hazájává teszi.

Le fogunk itt számolni a multtal és új utakat keresünk a romániai de-

Zsigmond Kör vezetői a Józsa Béla-Athenaeum kiadványait árusították a vevők egyre növekvő gyűrűjében. Csakhamar a népi csoportok leányai is bekapcsolódtak az árusításba.

A nagy gyűlésterem teljes ünnepi díszben fogadta a beözönlőket. Fent a dobogón, a két díszpáholyból az Egyesült Nemzetek zászlócsüngtek alá. Szemközt a falon két sarlós-kalapácsos lobogó között ott világított Sztalin marsall képe s mellette a magyar nép két halhatatlan nagy költőjének, Petőfinék és Adyának az arcképe. A páholsorok felgyűrűjött mindenütt színpompás feliratok: „Éljen Sztalin marsall, az elnyomott népek felszabadítója!” „Éljen az román ifjúság testvérisége!” Ott láttuk a fokozott munkára serkentő jelszavak és jelképek egész sorát: „Többtermeléssel segítjük a fasizmus ellen küzdő seregeket!” — „Kalákába a többtermelésért!” — „Többtermeléssel biztosítjuk a dolgozók életszínvonalának emelését!” — „Éljen a munkások és földművesek szövetsége!”

A zsufolásig megtelt teremben ott láttuk a népi, munkáscsoportok között a haladó szellemű értelmiség valamennyi számottevő tényezőjét. Eljöttek az egyetemi tanács tagjai, az egyházak püspökei s valamennyi kulturális intézmény képviselve volt a megnyitó nagygyűlésen.

A nagygyűlést Szántó Béla vezényletével a karzaton összesereglett 800 tagú énekkar vezette be. Fenségesen szárnyaltak Berzsenyi—Kodály „Forr a világ” ódájának hangjai.

A lelkes hangulatú nagygyűlésen elsőnek Csögör Lajos dr. alispán szólott az ország magyarságának kiküldötteihez.

demokrata magyarok számára. Kiirtjuk soraink közül a sovinizmus minden maradványát és leleplezzük a reakciós, uri rétegük bűneit mi magunk, mert csak így szerezhetünk megbecsülést dolgozó tömegeink és mindnyájunk számára.

A levert fasizmus, a levitézlett reakció magyart képviselői el kell tűnjenek közülünk, mert az a réteg, amelynek egyedüli gondja a maga kiváltságos helyzetének megmentése volt, végképen elvesztette minden jogát, hogy a magyarság nevében beszéljen.

Helyét átveszik a földművesek, a munkásság, a haladó értelmiség legjobbjai, hogy a nép végre saját maga

intézze sorsát.

Hisszük azt, hogy csak ezen az uton járva tudjuk teljesíteni igazi történelmi feladatunkat, amelynek célja békés együttélés megteremtése az egyenjogúság alapján bent az országban és hidépítés a Dunamedence közös sorsban és közös veszélyek között élő két népe, a román és magyar nép számára.

Csögör Lajos alispán megnyitó beszédét dörgő tapsal fogadták.

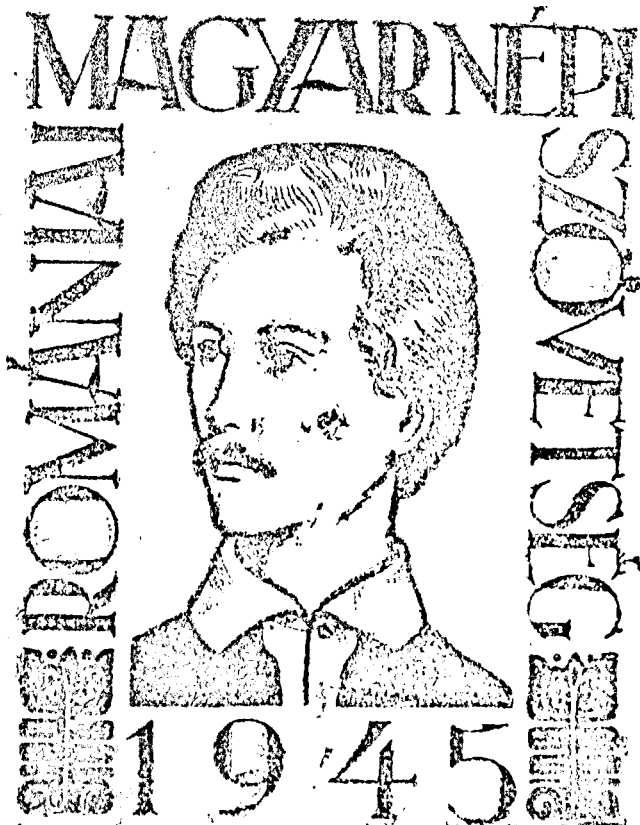
Hadházy Samu a kolozsmegyei kiscsögör nevében tett hitet a demokrácia szabadságesztéséi mellett, majd Balázs Péter a magyar ifjúság nevében üdvözölte a kongresszust. Az ifjúság, amelyet a legjobban meghurcolt a fasizmus — mondotta —, tudatában van annak, hogy azt a harcot, amit 1848-ban szabadságharcos ősünk megkezdtek, tovább kell vigye, hogy ezen a földön megszülessen az itt élő népek örök testvérisége.

Román üdvözlés a magyar néphez

Varga Valer az Ekésfront kolozsmegyei tagozata nevében köszöntötte a Magyar Népi Szövetség első szabad kongresszusát. A nagygyűlés résztvevőinek lelkes helye lése és tapsa közepette jelentette ki, hogy a munkásság elcsapatához felzárkózva, lépjenek szoros szövetségbe a földművesek, mert csak a népi erők teljes együttműködése teremtheti meg a békés gazdasági, politikai és kulturális életet.

Pop Irímie a Népvédelmi Egyesület kolozsvári tagozata részéről rámutatott arra, hogy a román és magyar nép évszázadok óta közös sorsban él.

— Felejtjük el ami választott bennünket — mondotta — és a jövőben csak arra gondoljunk, ami közelebb hoz egymá...

Bagnariu Tudor:

Éljen a román-magyar testvériség!

Magyar testvérek! Az „Uniunea Patrioților” szervezetben tömörült demokráta román értelmiségiek, tisztviselők, kisiparosok, nők és ifjak nevében üdvözlöm a Magyar Népi Szövetség első kongresszusát, ahol a dél- és északerdélyi magyarok a fasizmustól felszabadítva találkoznak.

Ez a felszabadulás nemcsak az erdélyi magyaroknak adta meg a lehetőséget, de megadta a lehetőséget a román-magyar közeledésnek is.

Évszázados összetűzések és harcok után a demokrácia győzelmével az új, demokratikus Romániában tömegeink kezdenek rátérni arra az útra, amelyet a bábolnai felkelés, Dézsa György és Horea harcai, Kossuth és Bálcescu tárgyalásai mutattak.

A mi részünkről mindent meg fogunk tenni, hogy ezt az utat követjük, mindent el fogunk követni, hogy az itt élő népek teljes szabadságát, egyenjogúságát kiharcoljuk. Erre a Groza-kormány megadta az előfeltételeket. Most a mi feladatunk, a mi közös feladatunk, hogy a fasizmus által egymás ellen szított gyűlöletet, a sovinizmust, mely gátolja a kormány intencióit, a tömegeink lelkéből átváltsuk megértésre és kölcsönös bizalomra.

Szervezetünk tovább is ment ezen az úton s a román-magyar közeledési törekvéseket hirdeti.

Az „Uniunea Patrioților” nevében kívánok a kongresszusnak eredményes munkát a magyar nép, a román-magyar egyetértés és testvériség érdekében, egy közös jobb jövőért.

Éljen a román-magyar egyetértés!
Éljen a román-magyar testvériség!

A demokráta zsidóság elválaszthatatlan a demokráta magyarságtól

Farkas Jenőt, a Zsidó Demokratikus Népközlöny vezetőjét meleg rokonszenvvel fogadták az egybegyűltek. Farkas dr. az igaz megindultság hangján ecsetelte a zsidó nép szenvedéseit s többek között ezeket mondta:

Kedves magyar testvérek! Engem ért az a megfélemlítés, hogy a megbélyegzett zsidó nép nevében jöjjetek el ide és üdvözlöm a kongresszust. Nem kell különösebben hangsúlyoznom, hogy a megbékülés szellemét hozom, azt a baráti jobbot, amelyet a magyar nép minden tagja, ki velünk együtt érzett és velünk volt nagy fájdalmaiban, megérdemel. Mi érezzük és tudjuk, hogy ezekért a bűnökért, melyeket rajtunk elkövettek, nem az egész magyar nép felelős és bűnös.

A megbántott és súlyosan megszenvedett zsidóság nevében jó munkát és sikert kívánok. A zsidóság mindenben segítségére lesz a demokráta magyarságnak. Kívánom, hogy valamennyien együtt éljünk a szabad népek életét a szabad és demokratikus Romániában.

Veress Pál:

A magyar nép nem mond le népi és nemzeti jogairól

Veress Pál, a kolozsvári szervezett munkásság testvéri üdvözlését hozta el Románia magyarságának első szabad kongresszusára.

— Kolozsvár munkássága — mondotta — lélegzetvisszafojtva figyel a magyar nép első nagy tanácskozásait, ahol szabadon mondja el véleményét. Szabadon tárja fel sérelmeit és komolyan fog hozzá, hogy mindazokat a sérelmeket kiküszöbölje, amelyek érdekeit sértik. Tudjuk, hogy ez a rendszer ma a demokrácián épül fel, ez a rendszer a népek testvériségét és megbékélését jelenti. Tudjuk, hogy az elmúlt rezsim megfertőzte a nép lelkét. A magyar nép most fel kell tárja a hibákat, az akadályokat. A legtelje-

sebb támogatást kell hogy nyújtson annak a kormánynak, amely a nép harcai között az ország élére állt és ma meg akarja valósítani azt a demokratikus elvet, amelyet zászlójára irt, amelynek megvalósítását sokan még mindig akadályozzák. A magyarság első kongresszusa rá kell világítson arra, hogy még mindig vannak helyek, ahol a

Ki kell küszöbölni minden alacsonyabbrendűségi érzést!

Találkozunk még mindig olyanokkal, akik nem hisznek a jövőben. Pedig tudnunk kell, hogy ami itt történik: a demokrácia nevében történik. A munkásság nemcsak a magyar nép harcát veszi figyelembe, hanem egyformán kíséri figyelemmel a magyar és román munkásság harcait, hiszen mindannyian a népek vagyunk fiai. A magyar munkásság a magyar népek testéből soha ki nem szakadt, azzal tehát

Le kell számolnunk a különállással!

Itt Erdélyben évszázadok óta együtt él a magyar és román. Ez teljessé kell váljon a jövőben. Aki ezt nem teszi, az a népek ellensége és el kell tiporni.

A magyar nép azonban nem mondott le soha a maga népi és nemzeti jogairól. Nem adtuk fel semmit a múltban, így van ez a jelenben és a jövőben is. Harcolni fogunk mindazokkal szemben, akik egy jöttányit is el akarnak venni tőlünk. Tudjuk, hogy mindenféle elnyomással és reakciós törekvésekkel szemben kell megvédenünk népi jogait. Nemcsak a magyar népek nemzeti alapon álló rétegei, hanem a kommunisták is, akik a nemzetköziség elve alapján állunk, egy emberként fogunk felállni és védeni fogjuk a jogokat, mert nyelv nélkül és kultura nélkül nemzeti élet nem létezik. (Nagy éljenzés és percekig tartó taps.)

A munkásság nem szavakkal, hanem tettekkel beszél

Az elmúlt időkben a munkásság megmutatta, hogy nemcsak hirdeti a föld népének a földhöz való jogát, hanem az első vonalban harcol, hogy a földet a nép meg is kapja. Erdély népe szegény földben, nem elgithették ki a kapott kis parcellák az igénylőket. A Magyar Népi Szövetségnek komoly tervet kell kidolgoznia, mely Erdély jövője szempontjából fontos. Ez ipari mezőgazdasági terv kell legyen, mert lehetlenség az, hogy ma, a XX. század közepétől még mindig csak mint egy erősen elmaradt földműves nép éljünk itten, amikor Erdély hegyei tele vannak kincsekkel. Hozzá kell fogunk, hogy ezt ki tudjuk bányászni és Erdély népeinek hasznára tudjuk mindezt fordítani. Mindez azonban csak úgy tud megvalósulni, ha Erdély magyar dolgozói igazi demokratikus alapon szervezkednek. Mindazokat a próbálkozásokat, ame-

népegyenlőség nem teljes. Hírek jönnek csendőrkiskirályok uralmáról. Hiba volna azonban a panaszkodás. Most a magyar nép erős összefogására van szükség a román néppel, mert csak a két népek erős tömörülése és együttes harca tudja kialakítani azt az életet, amelyet tud vetni minden basáskodásnak, amely elburjánzott.

magát teljes egészében azonosítja. Azonban magát soha el nem szakította és el nem szakítja a román néptől és román munkásságtól. A munkásság az elmúlt évtized alatt megtalálta a maga harci egységét a román munkássággal. S ezt az egységet akarja most a két nép között létrehozni. Hiszünk, hogy ez Romániában és Erdélyben a magyarok és románok között, de Magyarország és Románia között is létre fog jönni.

A magyarságnak vannak bizonyos, a múltban kiépített szervei, amelyek közül sajnos, egyesek az elnyomatás eszközeivé váltak. Ezeket a szervezeteket a magyar nép át kell alakítsa, meg kell töltse demokratikus tartalommal. A munkásság ebben a magyarságot támogatni fogja. Nem szabad megengedni, hogy egyes kis csoportok alakuljanak. Egyetlen nagy, hatalmas népi egységbe kell tömöríteni politikai, gazdasági és kulturális tényezőinket. Egyetlen szervezetbe kell tömörítsük minden intézményünket, mert csak így tudjuk a magyarság egyetemes érdekeit védelmezni. Nem úgy, amint azt az elnyomatás eszközeivel végezték, hanem hogy gazdagítani tudjuk a magyarságot, hogy valójában tudja hivatását elvégezni népünk jövője szempontjából.

lyek a magyar nép szervezkedésének más irányát akarnak adni, el kell nyomni, le kell hengerelni. Le kell mosni azt a szegyet, amit uraink piszkos tevékenységükkel végeztek, hogy ártatlan embereket legyilkoltak. A magyar nép jóvá akarja tenni és jóvá is teszi ezeket. Bizunk a magyar és román nép jobb jövőjében és egységében. Éljen az erdélyi népek testvéri jogegyenlősége! Éljen az erős demokratikus Magyar Népi Szövetség!

Veress Pál nagyhatású beszédét lüktető tapsorkánnal fogadta a hallgatóság.

A következő szónok Lakatos István volt, aki a Romániai Szociáldemokrata Párt támogatásáról biztosította a Magyar Népi Szövetséget minden jogos nemzeti kívánságában melynek teljesítéséhez a népek teljes jogegyenlősége szükséges.

A Kommunista Párt köszönti a romániai magyar nép parlamentjét

A Kommunista Romániai Pártja nevében Jordáky Lajos emelkedett szólásra.

— Mi kommunisták — mondotta a szónok — ezt a kongresszust a romániai magyar nép első parlamenti ülésének tartjuk, melyen részt vesz Románia és egész Erdély magyarsága társadalmi különbség nélkül, hiszen itt látjuk a sorokban az egyszerű földművest, a gyári munkást, a tanítót s a papot. (Nagy taps!) Ti most azért gyűltetek össze, hogy a magyar nép minden rétegének demokratikus problémáit megoldjátok. A Kommunista Párt sikert kíván munkátokhoz és azt szeretné, hogy ez a kongresszus is hozzájáruljon a kormány demokratikus erőinek győzelméhez. A Groza-kormány a mi kormányunk, ez azonban nem jelenti azt, hogy a kormány tudtán és akaratán kívül nem történnek hibák és bűnök. A magyar népek le kell lepleznie azokat a titokban

és háttérben mozgó egyéneket, akik ezeket a hibákat és bűnöket elkövetik és át kell adnia azokat a román hatóságoknak. Mi nem akarjuk s hiszem, hogy a Magyar Népi Szövetség tagjai sem akarják, hogy mi itt még egyszer mint kisebbség szerepeljünk! Ez nem lehet, ezt nem tűrjük! Elég volt a magyarnak huszonnégy éven át kisebbségnek lenni. (Óriási taps, éljenzés!) S elég volt a románoknak is a kisebbségi sorsból négy éven át.

— A román északerdélyieknek a bécsi döntés nem jelentett boldogságot s éppúgy nem jelentett a délerdélyi magyarságnak sem. Ha Délerdélyben egy magyar iskolát bezártak, Északerdélyben bezártak minden román iskolát. Ha elbocsátottak Északerdélyben egy román, Délerdélyben tízet tettek hortalanná. A magyarság százai szenvedtek Délerdélyben s a románok százai Északerdélyben. Ezt kell kiküszöbölni. Mi a Magyar Népi Szövet-

séget munkájában támogatni fogjuk és legyen meggyőződve minden magyar, hogy jogai semmivel sem kisebbek, mint bármely román vagy más fajta-juknak ebben az országban. Az természetes, hogy mindezekhez a jogokhoz valójában csak a demokrácia teljes és tökéletes megvalósítása után juthatunk hozzá.

— A harc még folyik, a hadseregek még küzdenek egymással, bár Németország egyetlen talpalatnyi földjén sem állanak már harcoló csapatok s a békekérés órákon belül várható. A harc befejeztével azonban még nincs vége a háborúnak, az csak a frontokon ér véget. Az igazi béke csak akkor ér el hozzánk és minden néphez, ha a demokratikus nemzetek hadseregei feleslegessé válnak és ezeket a hadseregeket lefegyverzik. Amikor nem kell a hadseregeknek örködni azon, hogy a béke után maradjunk.

— Ennek a békének az érdekében teremtsük meg a román és magyar nép békéjét! Erre meg van a lehetőség, hiszen az elmúlt fél év alatt az itt élő magyarság és románok együttes munkájával építettük fel és hoztuk rendbe a romokot és teremtetjük meg azt a demokratikus légkört itt Északerdélyben, aminek az eredménye éppen napjainkban csucsosodott ki az egyetem kérdésében s a színház kérdésében akkor, amikor sikerült megvalósítani, hogy a Nemzeti Színházban egyforma joggal játszik a magyar és román színtársulat.

— Ezt a szellemet akarjuk mi megteremteni egész Erdélyben! A kormány a mi munkát támogatja és ezért és ezeknek a demokratikus erőknél a nevében kiáltuk a Kommunista Párttal együtt:

— Éljen a magyar nép első szabad parlamentje!

— Éljen a munkások, földművesek és polgárok demokratikus egysége!

Éljen a magyar és román nép tökéletes egyenlősége!

— Éljen a szabad és demokratikus Erdély a szabad és demokratikus Romániában!

— Éljen a szabadságunkon örökös gondviselőnk, Sztalin marsall!

Jordáky Lajos beszédét alig tudta befejezni. A Magyar Népi Szövetség kongresszusának közönsége tomboló tapsal ünnepelte a Kommunista Párt szónokát.

Kurkó Gyártás beszél

Következőnek Kurkó Gyártás, a Magyar Népi Szövetség országos elnöke emelkedett szólásra a megjelentek lelkes tapsai közepette s a következőket mondotta:

— Testvéreink! Mielőtt üdvözlém első szabad nagy gyűlésünket, nem mulasztatom el, hogy ne emlékezzek meg azokról a nagy hősről, akik életük és vérük feláldozásával lehetővé tették a mi mostani összefogásunkat, hogy közös nemzeti kérdéseinket és feladatainkat megoldjuk. Áldozzunk hőseinknek és vértanúinknak egyperces néma folárással!

(Mélyszégyes komolysággal és áhítattal emelkedtek fel a nagygyűlés résztvevői, hogy emlékezzenek harc-
cos társaikra, akik életüket áldozták).

— Emlékük áldott és örök hálára kötelez bennünket. Esküszünk, hogy minden erőnkkel azon leszünk és azért küzdünk, hogy azok az eszmék, amelyekért ők életüket és drága vérüket áldozták, megvalósuljanak, de örök hálával tartozunk a Vörös Hadseregnek is, amely lehetővé tette, hogy győzelmével ezek az eszmék is megvalósuljanak.

— Köszönettel és hálával tartozunk annak a román demokráta arcvonal-

nak, amely a legsúlyosabb pillanatokban is mellettünk állott és nem tévesztette össze a magyar népet a magyar náci árulóival. Mi ebben a demokráciában megbiztunk az első pillanattól kezdve és megbizunk benne örökre. Ezzel a demokráciával nem ma vettük fel a kapcsolatot. Együtt szenvedtük át az önkényuralom legsúlyosabb éveit a munka-

táborokban és börtönökben. Amikor hálánkat akarjuk kifejezni a Vörös Hadseregnek és a román demokrata kormánynak, nem a hódolat a kötelességünk, hanem a munka. Ha népünknek igaz szolgálatot akarunk tenni, akkor a leghatásosabb fegyverünk a becsületes munka, munka a mezőn, munka a gyárba, munka a műhelyekben, munka az irodákban

és munka a lelkekben. Hogy ez a munka tökéletes legyen, hogy hálánkat kellőképpen kifejezhessük és letörülhessük azt a szégyent, amit reánk kentek a mult rendszer bűnös vezetői, egyszersmindenkorra ki kell irtsuk magunkból a faji gyűlölet minden maradványait.

Hadsereg! Kurkó Gyárfás súlyos szavait szünni nem akaró lelkes taps fogadja.

Általános figyelem közepette keremény székely földművesember emelkedett szólásra. Oláh Péter, a csiki székelyek kiküldötte.

— Az ország magyar lakosságának szeme és figyelme felénk fordul. Visszafojtott lélekzettel várják, hogy mit fogunk itt határozni a magyarság sorsáról — mondotta. A demokrácia által adott jogainknál fogva mindenképpen hasonlóan, hogy a lehető legtökéletesebb munkát végezhessük a fölemelt fővel, bátran mehessünk vissza közéjük.

A magyar nők is helyiellenak

Ezután egy bátorhangu bánsgéi női harcos, Szabó Etel üdvözölte a kongresszust a romániai magyar nők nevében, megható szavakkal emlékeztetve meg a romániai magyar demokraták vértanúiról. A lelkes szónoknő bejelentette, hogy a magyar nép dolgozó asszonyai sehonnán sem fognak hiányozni, ahol az emberiség végső nagy testvéri összefogásáért mindenfajta gyűlölködéssel szemben harcolni kell.

Az erdélyi magyar nép küldöttei kongresszusának ünnepi megnyitása Csögör Lajos dr. zárószavaival ért véget.

Ezután az egyes vármegyék igazolt képviselői és a meghívott vendégek a kisterembe vonultak át, ahol megkezdődtek az egyes megyék beszámolóinak előterjesztésével a tulajdonképpen népparlament.

A magyar nép kezébe vette sorsának irányítását

Hogy ez a munka tökéletes legyen, szigorú szemlét kell tartanunk saját sorainkban. Elsősorban meg kell különböztetnünk a tévelygőket a bűnösöktől. Aki tudatosan követte el a bűnök hosszú sorozatát, annak nincs helye közöttünk. Akit öntudatlanságában sodort el az ár, azt reá kell vezetnünk a helyes útra. Meg kell térjenek, baráti jobbot nyújtunk feléjük, s azon leszünk, hogy megértessük velük céljainkat. Ebben a munkában minden egyén, a magyar társadalom minden rétege részt kell hogy vegyen és nem utolsó sorban a szellemi dolgozóinkat arra kérjük, hogy emelkedjenek fel a nép mellé. Igen sokan távították meg most is magukat. Ezekről nem is kívánjuk, hogy élünkön járjanak, de megköveteljük, hogy sorainkban foglalják el helyüket és vegyék tudomásul, hogy a magyar nép saját kezébe vette sorsának irányítását és nincs hatalom, nincs erő, nincs sultogás, ami még egyszer megmásíthatja a nép akaratát. Voltak nehézségeink, voltak ellentéteink a magyar nép

sorai között. Ezen nem lehet csodálkozni. Nem volt meg a kellő érinkezés. Ez a kongresszus éppen arra hivatott, hogy ezeket a félreértéseket egyszersmindenkorra kiküszöböljük és minden társadalmi réteg bevonásával lefektessük azt az irányvonalat, amelyen az egész romániai magyar népnek haladnia kell. Amikor nemzeti kérdésekről, problémákról beszélünk, mindig szem előtt kell lebegnie annak, hogy ezek külön és elválasztva sohasem valósíthatók meg. Vallottuk és valljuk most is azt, hogy nem lehet boldog az a nép, amely más nép szabadságának terhére akarja felépíteni boldogságát.

— Amikor a mi magyar kérdéseink felvetődnek, jusson eszünkbe az, hogy mi a Groza-kormánynak bizalmat szavaztunk és érdekei azonosak a mi érdekeinkkel. Két férfi között táviratváltás volt, ami kezesség arra, hogy a magyarság megkapja a demokrata Romániában a tel es nemzeti jogegyenlőséget. (Nagy taps.) Ez a táviratváltás Sztalin marsall és Groza Péter között történt, s mi azt

hiszük, hogy erősebb kezesség, erősebb szerződés nekünk nem kell. Teljes bizalommal tekintek a jövőbe és meg vagyok győződve arról, hogy az a munka, amelyet itt a hét folyamán elvégzünk, meg fogja győzni a még közünk lévő magyar aggályoskodókat. De a román népnek azt a részét is, amely még nem hisz öszintességünkben, hogy valóban és őszintén akarjuk a román és magyar nép testvéri együttműködését és ezáltal vállaljuk a hid szerepét és megfélemlünk annak a feladatnak, amely a román és magyar nemzet között szoros szövetségre vezet.

— Köszönöm a demokrata arcokbanba tömörült pártok támogatását, melyet a Magyar Népi Szövetségbe tömörült demokratáinknak nyújtottak.

— A Magyar Népi Szövetség országos központi végrehajtóbizottsága nevében köszöntöm és üdvözlöm mindannyiukat és jó munkát kívánok. Eljen az örökre egybefonódó magyar népi egység! Eljen a román-magyar testvéri együttműködés! Eljen a felszabadító dicsőséges Vörös

A győzelem napja...

Sztalin, Truman és Churchill ma jelentik be hivatalosan az európai győzelmet

Mit jelent a feltétel nélküli német fegyverletétel

Ha tudni akarjuk, mit jelent Németország feltétel nélküli fegyverletétele, emlékeztethetünk Churchill miniszterelnöknek 1944 februárjában az alsóházban tett kijelentéseire. Churchill annakidején leszögezte, hogy a feltétel nélküli fegyverletétel nem jelenti a német nép rabszolgátságát vagy pusztulását, hanem azt, hogy a szövetséges hatalmakat semmiféle kötelezettség sem korlátozza a németekkel szemben. Ilyenformán az Atlanti Okmány határozatai sem vonatkozhatnak Németországra, melyek kizárják a területek átcsatolását más országokhoz vagy a kiigazítását.

A mult világháború végén a németek a wilsoni pontokra hivatkoztak. Most a feltétel nélküli megadás teljes szabadságot biztosít a szövetséges hatalmaknak. Természetesen ez nem jelenti majd azt, hogy barbárságokat követhetnek el, kipuozhatják a német népet, vagy kizárják az európai nemzetek

közül. A szövetségeseknek egyetlen kötelezettségük — mondotta annakidején az angol miniszterelnök — saját lelkiismeretük előtt van.

1918-ban a német katonai vezetők határozott kívánságára, a katonai katasztrófa megelőzésére kötötték fegyverletételt. Most a katonai katasztrófa után következett ez be. 1918-ban nem a katonai vezetők, Luddendorff és Hindenburg irták alá a fegyverletételt egyezményt, hanem Erzberger polgári kormánya. Ilyenformán a német militarizmus később abban a gondolatban tetszeleghetett, hogy őket nem verték meg, hanem hátulról döfték le. Most azonban Jodl tábornok, a német hadsereg vezérkari főnöke és Friedenburg tengernagy, a német tengeri erők főparancsnoka irták alá a fegyverletételt, miután előzőleg a két legnagyobb német hadsereg már letette a fegyvert a harcmezőn.

1918-ban a németek hivatkoztak a

wilsoni pontokra és megtévesztésről és félrevezetésről beszéltek. 1945-ben azonban a feltétel nélküli fegyverletétel azt jelenti, hogy a szövetségesek döntése ellen nem lehet fellebbezni.

1918-ban a szövetségesek csak bizonyos, kisebb területeket szállottak meg Németországban, míg az ország nagyobb részében a német kormány tartotta meg a fennhatóságot. 1945-ben egész Németországot megszállják a szövetséges hadseregek, nem 1918 német kormány és német állam s a fegyverletételeket a szövetséges hadseregek kényszerítik rá a német népre.

E feltételek tekintetében már teljes megegyezés jött létre a szövetségesek között. Ezeket ugyan még nem hozták nyilvánosságra, de a kríni konferencia határozataiból következtetni lehet. Így egészen bizonyos, hogy Németországot a Szovjetunió, Anglia, az Egyesült Államok és Franciaország négy

megszállási zónára osztják. A közigazgatást a Berlinben székelő központi ellenőrző bizottság fogja gyakorolni. A feltételekben szerepelni fog a teljes német fegyveres erő feloszlatása s a német vezérkar felszámolása. A hadifelszereléseket elszállítják vagy elpusztítják. Azokat az iparvállalatokat, melyek a hadiipari termelésben szerepet játszanak, megsemmisítik. A háborús bűnösöket letartóztatják, bíróság elé állítják s megbüntetik. Németország természetbeni jótételt fog fizetni mindazokért a károkokért, melyeket a megszállott országokban okozott. A náci pártot, náci törvényeket, szervezeteket és intézményeket eltörlik a föld színéről.

Ismételjük a szövetségeseknek nem célja Németország elpusztítása, csupán meg akarják értetni a német néppel a katasztrófális katonai vereséget s örök időkre meg akarják semmisíteni a támadó német katonai hatalmat.

Orvlövészeknek tekintik azokat a német katonákat, akik folytatják a harcot

LONDON, május 8. (Rádió.) Hivatalosan közölték, hogy kedd, május 8-ika a győzelem napja, amikor a három szövetséges nagyhatalom vezetői, Sztalin marsall, Truman elnök és Churchill miniszterelnök hivatalosan bejelentik az európai háború végét.

A német ellenőrzés alatt lévő egyik prágai rádióállomás közölte, hogy a csehszlovákiai német haderő tovább is harcolni szándékszik a Vörös Hadsereg ellen. A szövetségesek erőyes formában figyelmeztették a csehszlovákiai németeket, hogy amennyiben most a német hadsereg főparancsnokságának fegyverletételi parancsa után is folytatják a harcot, minden törvényen kívül helyezik magukat, orvlövészeknek tekintik őket s ennek megfelelően

bánnak el velük.

Prágában különben, — mint a csehszlovák felszabadító bizottság jelenté — elkezdődött utcai harcok folynak. A németek minden tőlük telhető kegyetlenséget elkövetnek. Kézigránátokat dobnak a házakra, melyeken a csehszlovák zászló leng s repülőgépről bombázták a prágai rádió épületét. A szövetségesek e jelentések vétele után figyelmeztették a németeket, hogy ezeket a gonosz tetteket könyörtelenül meg fogják torolni.

A 3. amerikai hadsereg páncélos orói gyors ütemben közelednek Prágához. Legújabb jelentések szerint hat páncélos és tizenkét gyalogos hadosztályuk már csak 25 kilométerre van a csehszlovák fővárostól.

Schusehnigg, Blum és Kállay megszabadult a hitleristák karmaiból

BASEL, május 8. (Rádió.) Az Olaszországból előnyomuló ötödik hadsereg egy internálói táborban több, világpolitikailag ismert személyiséget szabadított meg. Ezek között van Schusehnigg osztrák kancellár, Léon Blum francia miniszterelnök, Niemöller a híres antifasiszta német protestáns lel-

kész, Kállay Miklós volt magyar miniszterelnök, Ifjabb Horthy Miklós, Hjalmar Schacht, a Német Nemzeti Bank volt elnöke, Falkenhauzen tábornok, Brüsszel volt német katonai kormányzója és Stauffenberg, akit a Hitler elleni merénylet előkészítésével vádoltak.

Megtalálták Göbbels holttestét

MOSZKVA, május 8. (Rádió.) A szovjet fővárosból jelentették, hogy a Vörös Hadsereg katonái Berlinben megtalálták Göbbels német propa-

ganda miniszter és felesége, valamint összes gyermekeik holttestét. Valamennyien mérég által pusztultak el. Hitler holttestét még mindig nem találták meg.

A sporttelepen is ünnepelték a hőkelet

A városi sporttelepen a Dermata SC — Karres SC mérkőzés első félidőjének 35. percében — amikor a fölényes győzelmet aratott kolozsvári csapat már 2:0-ra vezetett. — Veress Pál, a Szakszervezeti Tanács odaérkezett főtájkára megszokhatta a játékot és bejelentet-

te, hogy a háború végét ért.

A közel 2 ezer főnyi közönség lelkesen tüntetett. A Dermata-játékosok örömlükben még két gólt rúgtak gyors egymásutánban... A medgyesi csapat azonban — valószínűleg örömlükben — nem husult ezért...

HIREK

Petőfi-emléklapot adott ki a Magyar Népi Szövetség

A Magyar Népi Szövetség pénzügyi alapja megteremtésére művészi kivitelű emléklapot hoz forgalomba. A művészi kivitelű emléklapot László Gyula egyetemi tanár, festőművész tervezte. A Magyar Népi Szövetség a Petőfi-emléklapot különböző címletekben hozza forgalomba, hogy mindenki anyagi helyzetével arányosan hozzájuthasson a emléklap megvásárlásával a romániai magyarság szervezete anyagi alapjának megteremtéséhez hozzájárulhasson. A Magyar Népi Szövetség gondoskodik arról, hogy Kolozsváron az emléklap mindenkihez eljusson és ezért megbízottai személyesen keresnek fel minden magyar intézményt és minden magyar embert.

Tartományi értekezlet tart Kolozsváron a Szovjetbarátok Egyesülete. Május 7-én reggel 9 órakor az Arlus erdélyi szervezetei tartományi értekezletet tartanak Kolozsváron. Az értekezleten a központ részéről Dr. S. Oeriu főtitkár, Scariat Rădulescu tábornok és Moie egyetemi tanár vesz részt. A fontos értekezletet a Mátyás Diákházban tartják meg. A meghívókat a kolozsvári szervezet már szétküldte és előreláthatólag 50–60 vidéki kiküldött jelenlétére lehet számítani. A kolozsvári Arlus felkéri az egyesületnek azokat a tagjait és barátait, akik kiküldöttek elszállásolását vállalják, hogy jelentkezzenek az Egyesület utca 1 szám alatti hivatalos helyiségben délelőtt 10–1 óra között.

Gépkocsitulajdonosok jelentkezése. Timofi rendőrtörök az alábbi rendeletet adta ki: Hivatkozással az 1945 április hó 24-én kelt 1. számú napiparancsra, felhívom az összes autótulajdonosok figyelmét, hogy jelen rendeletemtől számított 48 órán belül kötelesek jelentkezni járműveikkel és a birtokukban lévő összes irataikkal, bejegyzésre a Budai Nagy Antal-utca 20–36 szám alatt. Akik e rendeletnek nem tesznek eleget, azoktól a hajtási engedélyt megvonják és járműveiket elkobozzák.

(*) Köszönetnyilvánítás. Hálás köszönetet mondok mindazoknak, kik felejtethetetlen szeretett feleségem Szathmáry Béláné született Kiss Gizella temetésén résztvettek és részvételükkel fájdalomat enyhíteni igyekeztek. Külön a Dermata Művek dalárdájának, az előkészítő osztálynak a gyönyörű koszorúért, a szellemi és fizikai munkásterveimnek, rokonoknak és jóismerősöknek a jószáguakért, virágokért és vigasztaló szavaiért. Szathmáry Béa és gyermeke és a Kiss-család. 7263

Súlyos gépkocsiszerencsétlenség a feleki döglesztőnél. A kolozsvári néprendőrség közli: Kocsis János Berek-utca 40 alatti lakos kerékpárját vasárnap délután ismeretlen tettes ellopta a Bastya Klub elől. A tendőrség vizsgálatot indított a tolvaj kézrekerítésére. — A „Kontinental” vasúzetet ismeretlen tettesek heteken át fosztogatták. A rendőrség erélyes nyomozása során tizenegy személyt tartóztatott le. A vizsgálat és a kihallgatás még folyik és így a tettesek neveit a vizsgálat befejezéséig nem adják ki. — A Feleki-uti „döglesztő” nevű betonknyarban súlyos autószerencsétlenség történt az elmúlt napon. A Torda főúti érkező személyszállító autó felborult. Az autóban ülő 15 utas közül 4 súlyosan, könnyebben megsérült. A sebesülteket beállították a sebészeti klinikára. A vizsgálat szerint a szerencsétlenséget a vezető végzetlensége okozta.

(*) A pénzügyigazgatóság által jóváhagyott hivatalos könyvek, nyilatványok, eladási jegyek, számlák, stb. kaphatók az „Atlasz” papírzetben Szabadság-tér 22. Felvilágosításokkal szolgálunk. 7228

A biharmegyei svábok földjét kapták meg a magyar telepesek

UJPALOTA, május 7. A nagyváradi „Uj Elet” beszámol arról, hogy miképpen oldódott meg a bihari magyar-román telepes kérdés. A napokban Dr. Csillag Andor alispán a Kommunista Párt, a Szakszervezeti Tanács, a MNSZ és Frontul Plugarilor képviselőjének kíséretében kiszállt Ujpalota községbe, hogy felülvizsgálja a sváb település helyzetét. A bizottság megállapította, hogy a sváb település keretei között lehetőség kínálkozik a hajléktalanná lett magyar telepesek végleges elhelyezésére. Összehívták a falu sváb községi tanácsát és közölték velük, hogy otthont kell adniok 104 magyar családnak. Az alispán és a Kom-

munist Párt képviselője feltárta előttük, hogy a fennálló fegyverszüneti rendelkezések értelmében a megyei közigazgatásnak joga van a svábok minden vagyonát, földjét kisajátítani és átadni azt a fasiszta háború áldozatainak. A demokratikus rendszer azonban nem akar senkit büntetni, aki nem vett részt a fasiszta reakció gáztetteiben.

A falu helyzetének ismeretében azonnal megtették az intézkedéseket, amely szerint a sváb települést kettéosztják: az egyik felében összeköltöznék a svábok, a másik felében pedig otthonra találnak a Félegyházáról és Diószegről ideérkező magyarok. A

sváb községi tanács magáévá tette ezt a határozatot és megígérte, hogy a magyar telepesek segítségére lesz.

Dr. Csillag Andor irányítása mellett az ODA-bizottság úgy döntött, hogy a község 140 házából 70 házat adnak át a magyar telepeseknek és minden egyes telepes család három hold földet kap a falu sváb gazdáinak földjéből. Természetesen az Ujpalotán élő magyar és román családok földje és háza érintetlen maradt.

Az intézkedés végrehajtására az alispán három napot adott, úgyhogy azóta a magyar telepesek már be is költöztek új otthonukba.

Kolozsvár iparosai tiltakoznak a munkakamara bevezetése ellen

KOLOZSVÁR, május 7. Kolozsvár közhivatalaiban mindenütt megfeszített munkával folyik a közigazgatás átszervezése. Az ügyvezetések megváltoztatása persze nemcsak rengeteg munkát, hanem sok gondot is okoz. Hiszen Északerdély elszigettségének idején az önkormányzatok népi önkormányzatai életrehozott vagy élelten töltött meg olyan intézményeket is, amelyeknek a feladása most a demokrácia rovására történő átdóztat volna. Ezek közé az önkormányzatu demokratikus intézmények közé tartozik az Ipartestület is, amelyet a román közigazgatás bevezetése következtében a Munkakamara váltana fel. Az Ipartestület, melyet törvény hívott létre 1884-ben, az önkormányzathoz jutott kézműves-iparosok érdekvédelmi szervezetévé vált.

Ezt hatósági ellenőrzés és irányítás szempontjából az Iparhatóság egészítette ki. A Munkakamara viszont csak a hatósági irányítást végzi a kézműves-iparosságnak érdekeit azonban nem védi. Ezért az ipartestületbe tömörült kolozsvári iparosok emlékirattal fordultak a miniszteriumhoz, hogy vegye tekintetbe az északerdélyi demokratikus törekvések eddigi vívmányait és Munkakamara helyett létesítsen olyan szervezetet, amely mind a Munkakamara, mind az Ipartestület előnyeit magába foglalná és a megfelelő állami irányítás, valamint ellenőrzés mellett a kézműves-iparosok védelmét is szolgálná.

Az emlékirat a kívánt intézmény létrehozásához részletes törvényjavaslatot is mellékel és kézműves-

kamara elnevezéssel említi.

Természetesen a miniszteriumoknak is rengeteg dolgot okozhat a román törvények olyan módosítása, amely nem román törvények által már megszerzett demokratikus jogokat továbbra is érvényesítene, de nisszük, hogy ez a munka feltétlenül sikerüljön, mert kormányunk valóban demokrata kormány s a demokrácia előnyben részesíti a haladottabb megoldást.

Demokráciában a nép meghallgatása nélkül nem történik döntés. S ha vannak is még kielégítetlen igények, hisszük, hogy Groza Péter kormánya előtt nem maradnak meghallgatatlanul ha jogosak és előbbre viszik a demokrácia útjára tért ország ügyét.

d. s

Termelő szövetkezet alakult a deportáltak otthonában

KOLOZSVÁR, május 7. A kolozsvári demokrata zsidó népközösség védőügyosztályának jelentése szerint eddig 85 kolozsvári deportált tért haza, 24 férfi és 61 nő. Ezek már nagyrészt bekapcsolódtak a munkába régi munkahelyükön. Az eddigi hazatért deportáltak száma megdöbbenően kicsi, de ez csak a kezdet, hiszen a mai közlekedési viszonyok között sok időbe kerül, amíg a legyengült szervezetű emberek hazavergődhetnek a messzi lengyelországi táborokból. Nemrégiben távirat közölte Lublinból, hogy nagyszámú északerdélyi deportált készül onnan haza, csak azt várják, hogy lehetővé váljék számukra az utazás, mert ruhátlanágtól, éhségtől, betegségtől meggyötört szervezetük nem bírja el a hosszú gyaloglást. Várják, hogy a homonnai vasutat hosszabbítsák meg Lublinig, mert más közlekedési lehetőség ezen az útvonalon jelenleg nincs.

A most folyó és ezután következő hazatérések az öröm mellett gondot is okoznak a Zsidó Népközösségnek, mert a mai körülmények között az elhelyezkedés mind nehezebbé válik. A teljesen lerongyolódott emberek ruházatának pótlása is nagy gondot okoz a mostani beszerzési lehetősé-

gek között. A deportáltak számára gyűjtött adományok lehetővé teszik ugyan, hogy a nélkülözők pénzügyihez jussanak, de a segélyezés nem megoldás, csak a nyomor ideiglenes orvoslása. A segély-pénz előbb-utóbb elfogy s a ruha elvásik. Mi lesz ezután azokkal, akik nem tudnak idejében elhelyezkedni?

Ennek a kérdésnek a megoldására határozta el a Népközösség, hogy a Deportáltak Otthonában, a Péter-Pál villában, termelő szövetkezetet létesít, ahol a deportáltak használati cikkeket gyártanak. Ez a termelő szövetkezet részben munkához juttatja az elhelyezkedéshez nem jutott deportáltakat, másrészt a termelés útján nagyobb lehetőséget juttat az ezután visszatérő deportáltak hathatósabb megsegítésére.

A termelés már meg is indult. Egyelőre ágyneműt, paplant, köpenyt gyártanak, amelyek mind nélkülözhetetlen és hiányt pótló használati cikkek.

Motor, villany és rádiószerelést
vállalok helyben és vidéken
IANCU villamosági vállalat
Radák-u. 4. szám. Telefon 502

»AMEDAN«

Csaj-Kolozsvár, S ruda Uni - u ca 1), mo et - Telefon: 307

Naponkénti utas-é, áruszállítás személy- és teherautóinkon

KOLOZSVÁ — AGY-ZEBEN—BUKAREST
BUKAREST—BRÁILA—GALAŢI

Áruszállítás vasuton
Gyorsaság, biztonság, kényelem
Mérsékelt árak

Központ: BUKAREST,
Str. Argeş 15.
Telefon: 1.33.89—2.39.23

Fiókok: GALAŢI, St. Domneasca 41. Telefon: 21.06
BRÁILA, Str. Cojocari 12

Közlemények

(*) Nyilatkozat. Hortobágyi (Hirdebrand) Árpád dési lakos, ezuton kérek bocsánatot azoktól az ifjaktól, akiket bethleni levante-parancsnokságom ideje alatt megsértettem. Beismerem, hogy félrevezettek és szolgáltam a fasiszta rendszernek ifjúságellenes politikáját. Tettemet megbántam és kérem a demokratikus iljúságot, adja meg a lehetőséget a rehabilitálásra. 7177

Az Egészségügyi Szakszervezet felhívása. Fogászok és fogászati laboratoriumban dolgozók, valamint a fogászati rendelőkben dolgozó aszisztenszónok szerdán délután 2 órakor, drogisták és illatszereszek, drogéria és illatszerári alkalmazottak pénteken délután 5 órakor, gyógyszerári segédek, alkalmazottak szombaton délután 6 órakor tartják csoportgyűlésüket az Egészségügyi Szakszervezet irodájában, Szabadság-tér 12. II. emelet (Bejárat a Kismester-utca felől).

Felhívás a könyvkereskedőkhöz és lapterjesztőkhöz. Kolozsvár megye főispánja felhívja az összes könyvkereskedőket, könyvkiadókat, könyvkereskedőket, lap és folyóirat terjesztőket, (magáncégek, szövetkezetek) hogy május hó 9, 10, 11 és 12 napjain délelőtt 8–13 között jelenjenek meg a Vármegyeháza 79–80 számú szobájában, a Kulturális és Propaganda ügyosztály cenzurabizottságánál, hogy a fegyverszüneti szerződés értelmében a forgalomból kivonandó és letiltott nyomdatérmekek ügyében a szükséges felvilágosításokat és rendelkezéseket átvehessek. Együttal hozzák magukkal az összes jelenleg tulajdonukban lévő raktározott nyomdatérmekek, kiadványok, könyvek jegyzékének egy példányát.

A Kommunista Párt az egyetlen biztosító a dolgozó milliók felszabadulásának

Az első szabad május elsejei korosztályt avatta taggá a Kommunista Párt

KOLOZSVÁR, május 7. A Kommunista Párt, amely évtizedek óta élen harcol a fasizmus és a népeket elnyomó mindennemű zsarnokság ellen, méltó keretek között avatta fel a párt új tagjait, az „első szabad május elsejei korosztály”-t. Ezt az elnevezést kapták a demokrácia új elharcosai, akik minden igyekezetükkel, munkájukkal és tanulással már hónapok óta törekednek, hogy elnyerjék azt a legmagasabb megtiszteltetést, ami egy munkást érhet. A falusi és városi dolgozók életét vizsgálva, napról-napra bebizonyosodik, hogy a dolgozó nép önudatosodása rohamléptekkel halad előre. A dolgozó tömegek soraiban mind nagyobb rokonszenvnek örvend az a párt, amely a felszabadulás után a népeket elnyomó reakció legyűrésével, a nemzeti kérdésben tanúsított harcossá állásponthával is bebizonyította törtelemi hívalását.

A vasárnap délelőtt 10 órakor megtartott párttag-avató ünnepélyen zsúfolásig megtelt a nyári szinkör helyisége munkásokkal, értelmiségiekkel, de láttunk földműveseket is, akik a Kolozsvár környéki falvakból jöttek erre a számukra is nevezetes napra. A sokaság között ott voltak a régi párttagok is. Buzdító beszédeket intéztek új harcos társaikhoz és boldogon vették tudomásul, hogy a dolgozó legjavából napról-napra szélesül az a tábor, amely élen harcol az elnyomott népek teljes felszabadításáért.

A nagyjelentőségű ünnepélyt Papp József gyárimunkás, a párt vezetőségi tagja nyitotta meg, majd Jakab Sándor a Kommunista Párt régi harcos vezetője emelkedett szólásra. Jakab Sándor elmondotta, hogy a Kommunista Párt kis csapata valamikor üldözötten, bujdosva küzdött a népek szabadságáért, ma azonban hatalmas tábora van és napról-napra gyarapszik. Ma ezernél több dolgozónak jut az a megtiszteltetés, hogy a Kommunista Párt tagja lehet — mondotta Jakab Sándor. — Ez azonban nem jelent anyagi javakat senki számára, de jelent okozott munkát, áldozatot és harcot, hogy a még ellenálló fasizmust minél hamarabb megsemmisíthessük. A Vörös Hadsereg utolsó csapatait a Móri és Sasvári hadvezérek, akik, mint a gyáva féreg, az angolokhoz menekültek kapitálálni, ezzel remélvén éket verni a szövetségesség közé. Ez azonban nem sikerült.

A Kommunista Párt — hangsúlyozta a szónok — élen harcol az ország belső újjászervezéséért, a dolgozó tömegek gazdasági, politikai és kulturális felszabadulásáért. A ország rendjének szabálytáért — a dolgozó tömegek vállán kell nyugodnia. Ki kell kerüljenek a nép közül azok a vezetők, akik biztosítékot jelentenek arra, hogy itt többé semmi-féle gázság gyökeret nem verhet.

Erdélyi népei az uralkodó osztály politikája következtében évszázadok óta marják egymást. A Kommunista Párt azonban ezt nem tűri tovább, elseper minden galád uszítót és megteremti az ittlő népek örök testvériségét. Ez azonban csak úgy lehetséges, ha minden becsületos dolgozó felsorakozik a Groza-kormány mögé. Ez a kormány a nép kormányja és megad minden támogatást, hogy a fasizmus maradványai, amely sovinizmus és uszítás formájában nyilatkozik meg, megsemmisüljenek.

A május elsejei korosztály — fejezte be beszédét Jakab Sándor — győzelemről-győzelemre kell előre vigye a párt célkitűzéseit, amely egyetlen biztosító a dolgozó milliók felszabadulásának.

Ezután Pop Mihail, a párt egyik legfiatalabb vezető tagja elmondotta a párt egész küzdelmes múltját, majd a felavatandó új ezer tagot üdvö-

zölte. Az új párttagok — mondotta Pop Mihail — érdemesek erre a megtiszteltetésre. Ezek a munkások első perctől kivették részüket az újjáépítő munkában és a fasizmus ellen igazi harc azonban még csak most kezdődik. Ezt a társadalmat úgy kell újjáépíteni, hogy a gyűlölet szelleme végleg kivesszen a népek lelkéből és megszülessen az a háborúmentes boldog korszak, amikor minden ember a legteljesebb szabadságban és boldogságban élhet.

A nagy lelkesedést kiváltó beszéd után felszólalások következtek, amikor Cora Gheorghe román értelmiségi fogadalmat tett, hogy a párt ama célkitűzéseit, hogy a népek megbékélését akadályozó sovinizmus megsemmisüljön, minden erejükkel megvalósítsák.

Balla Sándor új harcos társaihoz intézett üdvözlő és buzdító beszédét. Buzás József ígéretet tett, hogy a népek szabadságáért vívott harcban, ha kell életük árán is követni fogják a párt szabadságharcos vezetőit.

Deac Vasile az orosz bolsevik párt érdemeit méltatta, amely párt a Vörös Hadsereget és Sztalin marsallt adta a világ szabadságszerető népeinek.

Keresztes Zoltán, aki önként jelentkezett a Tudor Vladimirescu hadosztályba és aki a napokban ért haza megsebesülve a szabadságharcból, a kommunista ifjak nevében köszönetet mondott azért, hogy az ifjak közül is többen párttagok lehetnek és megfogadta, hogy az ifjuság fokozottan kiveszi részét továbbra is az igazságért és a szabadságért vívott harcban.

Ezután a gyűlés egyhangulag kimondta, hogy táviratot küld a Párt központi bizottságának a nevezetes napnak az alkalmából.

A boldog lelkesedésben szétoszló gyűlés után az ünneplő sokaság felvonult a Kommunista Párt Bartha Miklós-utcai székháza elé, ahol a több ezer főnyi kórus elénekelt az Internacionálét.

B. P.

Mit vár az írótól az új társadalom?

Benedek Marcell szombaton délután tartotta meg nagy érdeklődéssel várt előadását. A Mátyás-diákház zenei termében úgy szorongott a hallgatóság, mintha nem is egy aszkéta-arcú, halkszavú tudós-író, hanem valami világjáró zenevirtuóz vonzotta volna őket oda. Nem csak pótszékeken, ablakpárkányokon és régi testeken, hanem, mint valami új párttestis, előadás diákjai, kuporogtak az előadói emelvény lépcsőin is.

Az előadó, miután a tőle várható szellemtörténeti jártassággal ismertette a különböző történelmi korváltások függvényeiként jelentkező műfaji változásokat, rátért a különféle író-típusok vizsgálatára, akik ugyanegy korszakban más és más módon viszonyulnak az adott társadalmi helyzethez, azaz a közönséghez.

Elsőül a zárkózott, elefántcsonttoronybeli írói kasztot mérlegelte, amely csak műértő pártfogóknak, esetleg egymásnak, vagy a „boldog keveseknek”, vagy éppenséggel az utókornak akar tetszeni s a művészet öncélúságát hirdeti — mint Stendhal, Flaubert, Stefan George, Vagyandul, Fabius Mihály. Ezeket — mondotta — nem lehet és nem is szabad hatalmi szóval más irányba kényszeríteni, írásaik az irodalom kísérleti telepei, mintagazdaságai lévén.

Második típusként a népszerűséget hajhászó, üzleties írótypust vette éles és könyörtelen bonckése alá. Ezek kihasználják a tömegek gyenge szociális öntudatát s hanyathomlok szolgájként ki a lelkiismeretlenül metélyező kiadók és színigazgatók keresletét, teljesen alávetve magukat az uralkodó osztályok cenzurájának. Ez az a bizonyos félrevelés, művészi ízlés és szociális tartalom tekintetében. Ohnet, Feuillet, Courts-Mahler, Beniczkyé

Bajza Lenke ez irányú fő-zászlóhordozói. Lényegében az ő fogásaikkal meszterkedik a színház is — komorult el a hangja —, mely az utolsó évtizedekben nem hogy felemelte volna a magánövekedett közönséget, hanem maga ereszkedett le hozzá, sőt rontotta az ízlését. A dráma műfaja siralmasan lehanyatlott. S ha most az irodalom s az új színház jó uton indul el, nem is az új olvasókkal és közönséggel gyűlik meg a baja, hanem azokkal, akiket az utóbbi évek irodalma, színháza és filmje megfertőzött. Látjuk, a színház mivel táplálja még napjainkban is a közönséget! Ezekkel a megállapításokkal tehát a másodiknak említett író-típust alaposan elmarasztalta.

Annál nagyobb elismeréssel és rokonszimpul beszélte vizont a harmadik írótypusról. Ezeknek egyik része magából az elnyomott népretegekből kerül felszínre, másik részük a polgári osztály fia ugyan, de éppen ennek megutálása és kritikája avatja íróvá. Ebbe a harmadik kategóriába tartozik a XIII. század francia Gorkija: Ruteboeuf, az újabbak közül Gorkij, Alexander Blok, Tolsztoj, Petőfi, Ady, József Attila, Móricz Zsigmond — de közéjük sorolható Shakespeare, Cervantes, Goethe, Dante is, akik az emberség ügyét a művészet örök eszközeivel valóban előbbre vitték. Aki nem akar egyoldalúságba esni, annak nagyjában ehhez az írótipushoz kell igazodnia.

Ami pedig az irodalom jövő formáit illeti — mondotta —, jóslásokba e téren nem bocsátkozhatik, mert a szovjet irodalomtól, ahol errenéve támpontokat találhatnánk, eddig ugyszólván légmentesen el voltunk zárva. Annyi azonban szent, hogy az új tömegek nevelésének egyszerre kell szo-

ciálisnak és esztétikainak lennie. S ebben egy pedagógiai szempontnak kell érvényesülnie: a fokozatosnak. A tömegeknek nem avartgardista ujtársokra, hanem elsősorban világosságra van szüksége, hogy megérthesse, amit olvas, hall és lát. Nem kell az önkényesen szeszélyes szerkeszt! Mese kell, mely az áttekinthetőség biztosítója s melynek hőse maga az ember. Ezek adják együttvéve a formai szépséget. Mert a szociális hatás, irodalomban és művészetben mindig függvénye a művészi hatásnak.

A jövő iránnya tehát nem más, mint bizonyos új-klasszicizmus, amire a szovjet költők különben már 1921-ben rájöttek s meg is hirdettek egy kiáltványban. Ez az irány biztosíthatja az eszméknek és műveltségnek a tömegekhez való eljutását. Szellemi és erkölcsi tartalma szerint pedig érezetnél fogja a fajkülönbség nélküli emberi sorsközösséget s a közös munka örömet, amiről sok új orosz mű beszél. Ha nem lesz többé kiadó és műnavigátor, aki mellébeszélést, higitást, hazudozást, faji gőgöt és gyűlöletet követeljen: csak az lehet íróvá, akiben meg van a képesség arra, hogy szembenézzen az ember sorsával, egyéni szenvedélyivel és társadalmi felelősségével... El kell következnie az emberi méltóság korszakának, amely fölemeli az irodalmat legmagasabb csúcra: a tragédiára. Meg vannak az elmúlt évtizedek hallgatása kényszerített írói s meg a hallgatás is, akik műveikkel ki fogják majd elégíteni a tömegek szépség és kultúra-áhitóságát s elégtételt szereznek az emberség, a humanizmus megsufjolt gondolatának. (—)

SPORTÉLET

Nagy sportversenyeket rendez Kolozsvárt a OSP

Az Országos Népi Sport Szövetség (OSP) a helyi szindikátusok sport vezetőivel május 10-én délután 2 órai kezdettel nagy sportünnepélyt rendez a városi nagypályán. — A műsorban atlétikai számok (100, 400, 4x100, 4x400 férfi, 4x800 női és 4x60 méteres gyermekverseny), asztali tenisz, ökölvívás, birkózás, súlyemelés, kerékpárverseny, stafétafutás és labdarugó villámturna szerepel, amelyet 4 csapat rendez kiesési rendszerrel. A győztes szép serleget nyer. A versenyek szünetében a CFR és a Dermata zenekar hangversenyez. A rendezőség olcsó népi helyáratat állapított meg.

*

Tagfelvétel a KEAC-ban

A Kolozsvári Magyar Egyetemi Atlétikai Club vivőszakosztálya szerdán délután 5-6 óráig tagfelvételt tart saját helyiségében (Diákház).

*

A Kolozsvári Munkás Sport Egyesület (KMSE) értesíti vezetéségi tagjait — a szakosztályok vezetőit is —, hogy minden hétfőn délután 4 órakor vezetőségi ülést tart az egyesület helyiségében (Deák Ferenc-utca 11). A hétfői megbeszélésekre külön meghívót nem bocsájt ki az egyesület.

RUN MÁTVÁS FIA

Kécsa és Látszeréaz
Kolozsvár, Kossuth Lajos-utca, 1

Elvállal javításokat és köszöreléseket.

Mindonnomü

kereskedelmi
áruszállítást
Nagyvárad és Bukarest között vállal az
„EXPRESS”
szállítási vállalat.

Iroda: Horea-utca 34. Telep: Szent István-utca 33-35. Telefon: 474.

VESEK ÉS ELADOK

öcska ruhát, fehérneműt, cipőt, szőnyeget bármilyen rossz állapotban.

R U S S U Dávid Ferenc-utca 3.

Május hó elején
megnyílik a

Sétatéri Kioszk étterem-söröző

A zenekart a Budapestről hazatért Balog Lajosi vezényli.

Tánc!

